СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ЦІНА ЦЕНТІВ. РІК XXXVI. Ч. 258. Джерзи Сити, Н. Дж., понеділок, 5. листопада, 1928.

VOL. XXXVI. No. 258. Jersey City, N. J., Monday, November 5, 1928. THREE CENTS.

КРІВАВЕ ЛИСТОПАДОВЕ СВЯТО У ЛЬВОВІ.

ТЕЛЄГРАМИ, НАДІСЛАНІ З ПОЛЬЩІ ДО АМЕРИКАНСЬКИХ ГАЗЕТ, ПОДАЮТЬ:

В ДЕНЬ ПЕРШОГО ЛИСТОПАДА СЧИНИЛИ УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ У ЛЬВОВІ ДЕМОНСТРАЦІЮ І ЗНИЩИЛИ ПАМЯТНИКИ, ЩО ІХ ПОСТАВИЛА ПОЛЬЩА НА ПАМЯТКУ ЗАГАРБАННЯ ЛЬВОВА. 40 СТУДЕНТІВ РАНЕНО. Є БАГАТО РАНЕНИХ І МІЖ ПОЛІЦІЄЮ. ПОЛЯКИ ПОРОЗБИВАЛИ УКРАЇНСЬКІ СКЛЕПИ.

НА ДРУГИЙ ДЕНЬ ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ СЧИНИЛИ ДРУГУ ДЕМОНСТРАЦІЮ З ПРИВОДУ ВИТАННЯ ГЕНЕРАЛА ГАЛЛЄРА. ЗРОБЛЕНО НОВИЙ НАПАД НА УКРАЇНСЬКІ ДОМИ І СКЛЕПИ, ЯКІ ЗДЕМОЛЬОВАНО.

КУЛИДЖ ЗА ГУВЕРОМ

ВИСИЛАЄ ГУВЕРОВИ ГРАТУЛЯЦІЙНУ ТЕЛЄГРАМУ, В ЯКІЙ ПІДНОСИТЬ, ЩО ВІН НАДАЄТЬСЯ НАЙКРАЩЕ ЗІ ВСІХ НА ПРЕЗИДЕНТА.

ВАШИНГТОН, 2. листопада. — Президент Кулидж прислухувався по радію промові Гувера, яку республіканський кандидат на президента виголосив в Сен Луіс. Сейчас по промові підійшов президент до стенографістки і подиктував їй телєграму до Гувера, в якій поґратулював йому за знамениту промову.

Президент ствердив, що Кулидж має відвагу сказати народови правду та що його пляни ясні і дійсно змагаючі до поліпшення економічних та політичних відносин. По тій причині президент Кулидж радий, що могти-ме віддати якорості уряд президента в компетентні руки, а тимсамим забезпечити добро народа.

ЯК НЮ ЙОРК ВИТАВ СМИТА.

МІЛІОН ЛЮДЕЙ ВИТАЛО СМИТА, КОЛИ ІХАВ ВУЛИЦЯМИ МІСТА. ОВАЦІЯ В БРУКЛИНІ ТРЕВАЛА 20 МІНУТ. СМИТ — АМЕРИКАНСЬКИЙ МУСОЛІНІ.

НЮ ЙОРК, 2. листопада. — Хоч падав дощ і погода не допису-вала, то це все не спинило прикопників Смита, щоби не вийти на вулицю і не повитати свого любимця. А говернор підніс ковнір, щоби себе хоч трохи охоронити перед дощем, смівся і вимахував своїм „Дербі" на всі сторони. На афішах, які можна було побачити, були і такі оголошення: „Голосуйте на Смита, американського Мусолінія".

Вечером говорив Смит у Бруклині. В гаді змістилося всього 4,000 людей і вона була запакована в кількох мінутах, як тільки відчинили двері і почали впускати людей. Коло галі остало яких 40,000 людей, що прислухувалися знадвору.

В своїй промові представив Смит республіканську партію як ворога соціяльних реформ. Смит звертався до тих партійних противників, що все голосували за ним, як вибирали його за говернора, і просив, щоби не спиновали поступу, а йшли далі вперед тою самою дорогою, якою йшли досі, звертаючи увагу на поступ, а не на партійне заслїплення.

ГУВЕР В СЕН ЛУІС.

ГОВОРИТЬ ДО 15,000 СЛУХАЧІВ, ЯКІ ВИТАЮТЬ ЙОГО ЧЕРЕЗ 15 МІНУТ.

СЕН ЛУІС, 2. листопада. — Гувер виголосив тут свою останню кандидатську бесіду, яку призначив головно розвязці фармерського питання. Гувер заявив, що як стане президентом, то покличе до життя Федеральне Фармерське Бюро, яке буде мати за обовязок предкладати проекти в справі запобігання катастрофам фармерського стану. Кромі цього Гувер рішився скликати спеціяльну сесію Конгресу, призначену виключно розвязанню фармерської кризи.

УБИЙНИК ОБРЕГОНА ПЕРЕД СУДОМ.

КАЖЕ, ЩО ВБИВ ПРЕЗИДЕНТА, ЩОБ УВІЛЬНИТИ МЕКСИКАНСЬКИХ КАТОЛИКІВ ВІД ПЕРЕСЛІДУВАНЬ. РАЗОМ З НИМ СТАНУЛА ПЕРЕД СУДОМ І МАТИ НАСТОЯТЕЛЬКА.

МЕКСИКО СИТІ, 2. листопада. — Молодий артист Леон Тораль, убийник бувшого президента Обрегона, зізнавав сьогодня перед судом. Разом з ним стануда перед суддями мати настоятелька Марія де Ля Лятта. Монахиня була убрана по цивільному, бо ставати перед судом у монашому одязі в Мексико недозволене.

Тораль відповідав на запити цілком спокійно і заявив, що він хотів своїм учинком пхнути нарід до повстання проти уряду та в той спосіб припинити переслідування католиків.

КАРАЮТЬ ГРЕФТЯРІВ.

ВЯЗНИЦЕЮ І ГРОШЕВИМИ КАРАМИ. ДІСТАЮТЬ ПО 5 ЛІТ ТЮРМИ І ПО $10,000 КАРИ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, 2. листопада. — Надзвичайне Гренд Джюрі, призначене до переведення доходжень в справі поширеного серед поліційних урядників хабарництва, засудило Матвія Петтерсона, республіканського провідника з 19 республіканського округа, на 5 літ тюрми і заплату $7,500 титулом грошевої кари за грефтярство. Два инші дістали по 4, згляднo 3 роки тюрми і по $10,000 грошевої кари.

Хабарники побирали грубі сумн від бутлєгерів.

НАРІД МАЄ РІШАТИ ПРО ВІЙНУ.

Бувший амбасадор Алянсон Гавтон підлав у своїй промові думку, щоби сам нарід вирішував справу виповідження війни.

АРЕШТОВАНИЙ ЗА ТЕ, ЩО ПІЗНО ПРИЙШОВ ДО ДОМУ.

Микола Денис з Йонкерс, Ню Йорк, заарештований на домагання своєї жінки за те, що по першій годині ночі силою вліз до себе в хату, коли жінка не хотіла відімкнути йому дверей. Жінка поскаржилась поліції, що її муж розбив вікно та силою вломився до хати, коли вона не хотіла пустити його до дому, бо він пізно вертався.

МІЛІОНОВА ПОЖЕЖА.

В Шикаго згоріли склади торговельної фірми Мек Лун. В огні загинуло різного товару більше ніж на 1,000,000 долярів. Самого цукру згоріло 50,000 мішків, вартости 30,000 долярів.

КОМУНІСТИ СТРІЛЯЮТЬСЯ.

В Подольську начальник міліції застрілив на засіданню районного комітету комуністичної партії голову, секретаря й одного члена комітету, після чого й сам застрілився. Причини того страшного випадку затаюють.

З ТЮРМИ НА ВОЛЮ.

З львівської тюрми випущено після 4 літ і 4 місяців вязниці інжиніра Андрія Мельника, бувшого полковника Січових Стрільців. Випущений на волю був засуджений в процесі „Бесарабівців".

НОВЕ ПРИДБАННЯ МУЗЕЮ МИСТЕЦТВ.

Цього літа музей мистецтв УАН одержав бібліотеку Шавинського, що складається з дуже цінних книжок з історії і теорії мистецтва. У бібліотеці понад 500 томів.

ПЕРЕД НОВОЮ ЧЕХІЗАЦІЄЮ

У вересні ц. р. відбувся в Берегові зізд шкільних інспекторів Закарпаття під головуванням славнозвісного чехізатора Шімека. На тім зізді порішено домагатися від влади, щоби вона знесла всі церковні школи на Закарпатті, а в їх місце всюди мають бути школи державні. Одначе тому, що Чехи всюди, де мають закладатися школи, закладають чеські школи, заходить небезпека, що в цей спосіб всі істнуючі церковні школи зістануть зчехізовані.

РОЗПОДІЛ МАЙНА КОНСТАНТИНОПІЛЬСЬКОГО АРХЕОЛЬОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ.

Незабаром спеціяльна комісія СРСР має прийняти й розподілити майно колишнього Російського Археольогічного Інституту у Константинополі. Зважаючи на те, що цей інститут, переважно вивчаючи візантійське мистецтво та археольогію, мав велике значіння для вивчення культури великокнязівської доби на Україні, Раднарком УСРР визнав за конче потрібне, щоб у прийманні й розподілі майна взяв участь представник УСРР. Також визнано за потрібне, щоб у разі відновлення цього інституту, як всесоюзного, в його роботі обовязково брали участь ВУАН, ВУАК, Асоціяція Сходознавства, а також науково-дослідча катедра мистецтва, що дуже зацікавлені у вивченні старожавньої території Туреччини, як країни географічно й історично повязаної з Україною.

САДИБУ М. МАКСИМОВИЧА ПЕРЕДАДУТЬ ВУАН.

Шевченківський Окрвиконком повідомив ВУАН, що президія Гельязівського РВК ухвалила передати до розпорядження Академії Наук колишню садибу відомого українського етнографа М. Максимовича.

НАУКОВИЙ ЗВЯЗОК ІЗ ЗАКОРДОНОМ.

Всесоюзне т-во культурного звязку із закордоном переслало ВУАН для обміну науковими виданнями примірник угорського археольогічного збірника.

ПЕНСІЯ ПИСЬМЕННИКОВІ СТЕПАНИКОВІ.

Беручи до уваги велике значіння літературної діяльности одного з найвизначніших українських письменників Василя Стефаника, Раднарком України ухвалив призначити йому персональну пенсію в розмірі 150 крб. на місяць.

НЕЩАСНА СЛУЖНИЦЯ.

Якась бідна служниця йшла у Львові вулицею з дитиною пані, у котрої вона служить. Нагло надїхав самохід і дитину потрутив на брук вулиці. Служниця настрашилася, бо думала, що самохід дитину забив. Вона побігла зараз до поблизької каменіці і там в самовбийчім намірі кинулася з другого поверха на землю. Тяжко потовчену і майже без життя завезли її до шпиталю. Тимчасом показалося, що дитині нічого не сталося.

НОВІ МАТЕРІЯЛИ ПРО ПИСЬМЕННИКА РУДАНСЬКОГО.

Кабінет вивчення Поділля при публичній бібліотеці Академії Наук дістав нові матеріяли про українського письменника Степана Руданського від його небожа, що проживає на Далекому Сході. Кабінет поширив клопотання перед академією призначити одночасну допомогу небозі поета, що має тепер уже 60 років, а перед Наркомосвітою порушено клопотання призначити їй досмертну пенсію.

ЧУЖОЗЕМЦІ ДИВУЮТЬСЯ З ГРАНДІЗНОСТИ РОБІТ НА ДНІПРЕЛЬСТАНІ.

Генеральний консуль Японії в Одесі Шимада повернувся з обізду своєї консульської округи, що до неї входить Україна і Кримська республіка. Шимада відвідав у Харкові уповнаркомзаксправ Берзіна, а в Симферополі голову Кпим ЦВК Кубаєва. З доручення японського міністерства закордонних справ консуль відвідав Запоріжжя і Дніпрельстан. На розмові зі співробітником ВАТАУ Шимада заявив: „Дніпрельстан, на мою думку, найграндіозніша будівля на цілий світ. Я надіюся, що коли на Дніпрельстані буде відкритий порт для чужоземних пароплавів, то Запоріжжя побачить також і японські пароплави. Наш уряд цікавиться Дніпрельстаном, бо Японія — країна, де багато гір і водної сили, що її можна використати для електрифікації. Я подам свому урядові найкращі відгуки про Дніпрельстан".

ПАЛАТА КООПЕРАЦІЇ В ХАРКОВІ.

Правління Сільгоспбанку вирішило за потрібне збудувати в Харкові палату кооперації, де міститимуться всі кооперативні центри України та Укрсельбанку. Цю палату гадають збудувати біля будинку Держпромисловости. За орієнтовними даними вартість її становитиме 4,500,000 карб. Половину цієї суми має дати кооперація, а решту передбачається одержати як довгострочений кредит.

ДОКУМЕНТИ ПРО ТАРАСА ШЕВЧЕНКА.

Київський Центральний Історичний Архів при допомозі Укрцентроархіву підготовив і дасть незабаром до друку том нових документів під назвою „Похорони Шевченка", куди ввійдуть між иншим матеріяли про зворушення поміщицьких кол, що в селянському рухови навколо могили Шевченка вбачали небезпеку нової гайдамаччини.

БРАТІЯНУ УСТУПИТЬ

РЕГЕНТСЬКА РАДА ВИМАГАЄ РЕЗИГНАЦІЇ БРАТІЯНУ. МОЖЕ ПРИЙТИ ДО АКТИВНОЇ БОРОТЬБИ РІЖНИХ ПОЛІТИЧНИХ ГРУП.

ВІДЕНЬ, 2. листопада. — Мимо острої румунської цензури сюди дійшли відомости, що румунська регентська рада вимагає уступлення Братіяну. Дня 1. грудня Румунія буде святкувати десяту річницю захоплення нею Трансильванії.

70% трансильванійських виборців стоїть за селянською партією, що ворожа Братіяну. Тому, колиб премієром залишався Братіяну, то в Трансильванії моглоб дійти до ворожих демонстрацій проти уряду Румунії. Щоби примирити селянську партію з урядом, регентська рада хоче утворити новий уряд з участю членів селянської партії.

Дехто гадає, що Братіяну, уступивши від влади, почне боротьбу з новим урядом, що може довести до поважних заворушень, бо за ним стоїть армія.

Д-Р ЕКЕНЕР ДУМАЄ БУДУВАТИ ЩЕ БІЛЬШИЙ ПОВІТРОПЛАВ.

„ГРАФА ЦЕПЕЛІНА" БУДУТЬ ВЖИВАТИ ЯК ШКОЛУ ДЛЯ НАВЧАННЯ ФАХОВЦІВ ДО КЕРУВАННЯ ПОВІТРОПЛАВАМИ. МОЖЛИВО, ЩО „ГРАФ ЦЕПЕЛІН" ЩЕ ПРИЛЕТИТЬ В АМЕРИКУ.

ФРІДРІХСГАФЕН, 2. листопада. — Командант повітроплава „Граф Цепелін", д-р Екенер, заявив на банкеті, що він тепер хоче побудувати ще більший і міцнійший повітроплав, ніж „Граф Цепелін". Бо з практики останнього лету він переконався, що правильну воздушну почтово-пасажирську комунікацію через океан можна підтримувати лише на великих повітроплавах.

Далі він заявив, що можливо „Граф Цепелін" ще в біжучому році знову буде летіти до Америки. Це виясниться в листопаді.

Німці вже перестають одушевлятися „зайцем" Тергюном і говорять, що його трик, то блоф американських газет, що хотіли зробити собі бизнес на реклямі Тергюна.

РОБІТНИЧА ПАРТІЯ ПЕРЕМОГЛА НА ВИБОРАХ В АНГЛІЇ.

НА ВИБОРАХ ДО РІЖНИХ МІСЬКИХ РАД ЗНАЧНУ ПЕРЕМОГУ ЗДОБУЛА РОБІТНИЧА ПАРТІЯ.

ЛОНДОН, 2. листопада. — В Англії переведено перевибори міських самоврядувань. При цих виборах Робітнича Партія здобула собі багато нових мандатів.

Кажуть, що це вказує на те, що в наступних виборах до парляменту Робітнича Партія здобуде багато нових місць у парляменті. Це може дати їй таку більшість, що вона знову прийде до влади.

КАЙЗЕР ГОВОРИТЬ ПРО СВОЮ АБДИКАЦІЮ.

„Я НЕ МАВ НАЙМЕНЬШОГО НАМІРУ АБДИКУВАТИ В ІНТЕРЕСІ 200 ЖИДІВ ТА 2,000 РОБІТНИКІВ".

БЕРЛІН, 2. листопада. — Д-р Фогель, що був при Вільгельмі в часі його абдикації, друкує тепер свою розмову з кайзером на передодні зречення престола. З неї видно, що Вільгельм зовсім не збирався уступити з престола. Він казав, що король Пруссії не може рахуватися з вимогами якихось двох соток Жидів та 2,000 робітників.

Але за пару днів довелося гордому кайзерови тікати в Голяндію від свого „вірнопідданого" народу та війська. До останнього часу свого панування він не думав, що німецький нарід може підняти революцію.

ВІЙНА З БАНДИТАМИ В АФРИЦІ.

РАБАТ, Мароко, 2. листопада. — Французьке військове командування в Мароко скріпило всі передові пости новими військовими силами. Так само вислало воно сильні патрулі в районі ще не обсажені військом, щоби там винайти бандитські шайки, які останніми часами стали особливо активними.

В тій дикій країні Французам доведеться вести тяжку боротьбу з бандитами, які добре знають свою місцевість та є вмілими й хоробрими вояками. Французи хочуть нарешті припинити напади Арабів на Европейців, які вони роблять з метою грабіжі та захоплення, щоби потім вимагати викупу.

ГРЕЦІЯ ПІДПИСАЛА ДОГОВІР З ЮГОСЛАВІЄЮ.

БІЛГОРОД, 2. листопада. — Значний крок вперед зроблено на шляху замирення Балкану. Після довгих переговорів Греція підписала торговельний договір з Югославією.

Югославія задовольнилася правом користуватися салюніцьким портом.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00

Foreign and Jersey City Rates:

One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три цент

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00

В Джерзи Сити і Заграницю:

На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N

ГАЗЕТА Й ВИБОРИ

За кілька днів відбудуться в Америці вибори на президента Злучених Держав та довгий ряд законодавців і урядників. По американських газетах, видаваних в англійській та других мовах, появляються тепер ріжні політичні оголошення, що захвалюють кандидатів. Декотрі газети, які спираються переважно на читачів сеї або онтої партії, виразно агітують у своїх передовицях за одною або другою партією.

Інакше мається справа з газетою, яка в першу міру не є газетою сеї або онтої політичної партії, але газетою якоїсь неполітичної організації зі спеціяльною ціллю. Така газета мусить у першу міру заступати добро організації. Справа партій для неї другорядна справа. В рядах неполітичної організації є люди ріжних політичних переконань. Така газета обовязана не занимати становища за одною чи другою стороною, але держатися більше нейтрально, а зате старатися представляти безсторонно всі важнійші програми, виступи чи факти з кампанії всіх партій.

У такому положенню находяться, приміром, органи ріжних робітничих юній. Хоча члени редакцій сих органів (та й уряди юній) мають свої виразні погляди про те, куди голосувати, мимо того вони офіціяльно як уряд або редакція становища не займають. У тому самому становищи находиться й орган запомогової організації. Кожда майже запомогова організація має людий ріжних поглядів на американську політику. Навіть коли се імігрантська організація з одноцільно виробленими поглядами в старокраєвих справах, то все ще в них щодо американської політики такої однодушности нема. Є серед них члени ріжних партійних клюбів, є прихильники ріжних кандидатів, і як довго організація не заняла виразно становища за сею або онтою партією, — а сього вона зробити звичайно не може, — так довго й орган мусить обмежуватися до безстороннього підчеркування важнійших подій політичної кампанії.

Через те й орган Українського Народного Союза не займає виразного партійного становища підчас сьогорічних виборів. Він обмежується до безстороннього представлення кампанії. Він дає можність читачам сказати свою думку про сю справу, навіть хочби сі читачі були постійними платниками агітаторами котроїсь партії. Най кождий скаже своє слово, поясний дорогу собі справу, як уміє найкраще, най читачі мають можність розглянутися в усіх спірних питаннях, а в сей спосіб для виборчої кампанії зробиться більше, якби можна зробити через накидуване читачам поглядів котроїсь партії.

З ПРИВОДУ ЛИСТОПАДОВИХ СВЯТ

Слово до Стрільців Української Армії. — Заборона збірок на допомогу інвалідам у краю. — Запротестуймо проти яцького насильства жертвами на допомогу живим свідкам боротьби за українську державність. — Збудуймо Дім Українських Інвалідів.

Вже з того, що доходить до нас з поодиноких наших центрів чи з поменших громад, можна ствердити, що українська імігрrunція в Америці береться сього року дуже солідно до відсвяткування десятилітнїх відродження української державности на західно-українських землях.

Закличе, який видало Обединання, признаючи цілий місяць листопад на святкування десятої річниці нашого державного відродження, знайде цілком певно сильний відгомін. Ходить тепер тільки про це, щоби з того свята була як найбільша користь, — моральна і матеріяльна.

Про моральну сторону поважні подбати головно розкинені по наших громадах **бувші Стрільці Української Армії.** Їх не повинно забракнути на всіх тих святах. Їх не може ділити тутешня партійна чи релігійна боротьба. Саме стрільці мають дати доказ, що вони стоять висше, що так як в боротьбі були вони в першу чергу українськими жовнірами і борцями, так і остали ними й тепер, принаймні в ті листопадові дні, що так нам нагадують необхідність обединаного фронту проти всіх наших національних ворогів.

Для стрільців не повинно істнувати католицька, православна чи пребітерінська громада, а тільки одна українська. Для стрільців не повинен істнувати „обороненець" чи „обединанець" чи який там инший; перед його очима повинен стояти в ті листопадові дні цілий наш український нарід як одна ціліть. Він повинен добачати свого рідного брата в кождім, що носить в своїм серцю той самий національний ідеал, що й він, та палає тою самою жаждою поіяти супроти ворогів, якою палав той стрілець, що брав участь у визвольній боротьбі там на рідній землі.

Тому саме, розкинені по американській землі **українські стрільці: видіть в ті листопадові дні перед нарід. Використайте листопадові свята на те, щоби подіднатися з американськими Українцями тими спомінами, що звязані з вашою визвольною боротьбою. Перепоівідайте, як ми своїми силами свою власну державу будували і як її держали міцно, доки не вистріляли останнього набою, доки тиф не скосив квіту нашої армії.**

Нам треба піддержати духа нашої армії, треба додати їй нового завзяття і змінити її віру в наше краще і державне майбутнє. А це якраз почесне і головне завданне тих стрільців, що живуть в Америці. Їх активна участь у визвольній боротьбі покриває їх особливішою повагою. Вони мають повно споминів, повно того гарного матеріялу, який, відповідно використаний, може принести загально-народній справі неоціненні заслуги.

Річ ясна, що стрільці рівнож ніщо інше як люде. І між ними знайдуться одиниці, яких серця наповнені їдю, які будуть розповідати нісенітниці про запродання Лякам Львова і т. п. Знайдуться і такі амбітні одиниці, котрим амбіція замулює мозок і вони з того титулу, що були стрільцями, четарами чи сотниками і сповняли свій примітивний обовязок, витягають такі консеквенції, що вони одинокі патріоти і одинокі розумні люде, що надаються до проводу в народі.

На те все треба глядіти як на дойонну хоробу. Вона перевернула голови мілінам людей; відбилася вона і на нас. Ми можемо ще бути щасливі, що вона психічно ще так мало нас добила, бож ми перебули таку велику катастрофу, якої не видержали куди сильнійші від нас народи. Та ми знаємо, що в нас в Америці є багато дійсно гарних стрільців, що беруть себе за тендюють на ніякий диктат в громадській роботі, а беруться за кождим покликом за найбільше скромну і невдячну роботу, коли нею можна пособити загальній справі. І ото ті стрільці, ми певні цього, будуть тепер памятати на це, що в память десятої річниці нашого збройного повстання і відродження нашої державности ми маємо **збудувати у Львові жертвами американських Українців вікову памятку, то є Дім Українських Інвалідів.**

Це буде найкраща памятка, на яку ми колинебудь здобулися з Америки. Це буде найкращий документ, який буде говорити сам собою про це, як ми в Америці розуміємо і відчуваємо десяту річницю листопадових днів з 1918 року.

Ми певні того, що все українське громадянство відгукнеться в ту десяту річницю не тільки концертами, панахидами і вічами, але в першу чергу обильними жертвами на будову Дому Українських Інвалідів.

А треба це зробити ще й тому, бо саме в Десятиліття Відродження нашої державности на західно-українських землях **польський окупант заборонив збирати в рідним краю жертви на допомогу нашим інвалідам.**

Польський окупант боїться, щоби сьогорічна листопадова збірка на інвалідів не була використана для тої цілі, щоби пригадати нам спомини зперед 10 літ, коли була своя держава і своя влада.

Польський окупант прямує до цего, щоби вигубити як найскорше наших інвалідів, щоб не було живих свідків польських знущань, живих борців за українську незалежність. А українське громадянство в Америці, а в першу чергу перебуваючі тут стрільці Української Армії, мають подбати, щоби ми проти цего запротестували та щоби наш протест проти польських знущань випав так, щоб наші інваліди дістали з Америки ту допомогу, якої їм треба на прожиток і лічення, а кромі цего, щоб ми ще їм побудували власний дім — як памятку від американських Українців в десяті роковини наших визвольних змагань.

ЛИСТОПАД 1919 Р. НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ

Ще і сегодня не перевелися у нас такі „політики", які дорікають Галицькій Армії та правительству З. У. Н. Р., що, мовляв, Українська Галицька Армія залишила за собою чорну картину — себто договір з Денікіном 1919 р.

Осінь 1919 р., це найстрашніший час в житю нашої У. Г. Армії. Із 100,000-ої армії, в осени 1919. року було всього на всего не цілих 20,000 люда, спосібних до бою. В осени 1919 р. від Збруча по Дніпро було вже 40,000 цвіту в могилах (від ран у боях, від тифів — пятницького, поворотного і червевного, від еспанки, дифтерії, холери та висни).

В осени 1919 р. було вже безліч інвалідів, хворих у шпиталях, знеможених походами і боями, і тому творців договору з Денікіном не треба уважати ані руссофілами, ані зрадниками, ані угодовцями, бо вони руководилися тим, щоб спасти останки армії, воєнне майно і тисячі інвалідів, смертельно ранених, хворих і реконвалесцентів армії.

Осінню 1919 р. я був командантом Літинської Бригади, яка занимала около 90 кільометрів захватированої лінії: Райгородок біля Бердичева, Уланів, Янушпіль, Сальниця, Адампіль, Стара Сенява, Остропіль, Любар. Операційною базою бригади був Хмельник, де в 11 військових шпиталях було около 1200 хворих на тиф і чимало раненых.

3. листопада 1919 „причинено" мені ще около 30 кільометрів лінії, на оборону чого було підчинено мені 6 сотень (компаній) війска. Це була Бердичівська підгрупа (пізнійше з полковником Мінзоренком за чолі. **Сотні в даний час численні по сорок боєспособних жовнірів, які з дня на день проріжджував ворог залізом, а тиф бацилями і горячкою.**

Свідком вище сказаного хай буде наведений документ із 3. листопада 1919 р.

ВІДПИС.

Округла печатка:
Команда І. Галицького Корпуса.
Винниця, 3/11, 1919.

1) Приказом головного Отамана ч. от. 1406 підчиняється всю міліцію Бердичева приказам І. Г. Корпуса. Вона має задачу охороняти район Старі Прилуки-Козятин і Райгородок-Піків включно. На захід до сего району притикає район групи отам. Клодницького; її західна границя: Любар, Остроліь-Стара Синява. Отам. Клодницький переїме команду над півгрупою Бердичів і півгрупою Хмельник. Обі підгрупи, підгрупа Бердичів і підгрупа Хмельник називаються „група північ", постій команди „групи північ" у Хмельнику. Постій „підгрупи Бердичів" в Калинівці. При сій підгрупі буде придільний пор. Клим Шостак як старшина звязку. Приказ, доставлені пор. Шостаком, мається безуслівно і точно виконувати й уважати їх приказами Головного Отамана. Так само приказы отам. Клодницького.

2) В ціли обезпечення району (східна границя Старі Прилуки-Козятин, західна границя Райгородок-Піків) приказується:

Команда „підгрупи Бердичів" (дотепер міліції Бердичів) переходить 4/11 до Колинівки. Обезпечення виставити слідуючо: пів сотні (20 людий) в Самгородку; пів сотні (20 людий) на зел. станції Голендри; пів сотні (20 людий) в Тучі; пів сотні (20 людий) в Радівці; пів сотні (20 людий) в Кутицу; пів сотні (20 людий) в Пікові.

Рещта підгрупи і команда підгрупи в Калиніівці.

Півсотні мають між собою і з командою в Калиніівці держати сталу і живу лучбу (стежами на підводах). Команда „підгрупи" получиться телефонічно із станцією Голендри з півсотнею в Радівці, з півсотнею в Кутицу (здовж шляху вузькоколійного) і на шляху Калинівка-Янів-Піків. Дальше побудувати лінію телефонічну здовж шляху зал. до Хмельника (команда групи там Клодницького). Для решти підгрупи в Калиніівці належить мати стало замовлені підводи (в ціли скорого пересунення). На право граничить з „підгрупою Бердичів" І. тал. корпус (тепер на лінії Липовець-Линівці).

Панцирний поїзд Галичина переїде на зал. ст. Голендри і підчиняється прямо команді І. Г. Корпуса.

Команда І. Г. Кор. переїде завтра, 4/11, до Винниці. Телефонічний звязок держати з ком. І. Г. Корп. у Винниці.

Група отам. Клодницького обезпечує район після шкіцу, пересланого нам команді І. Г. Корп. Звязатися телефонічно з командою І. Г. Корп. у Винниці.

Йде до групи Клодницького і підгрупи Бердичів.

Ч. оп. 916/1
Кда. І. Г. Корп.
начальник штабу
Куніш, отам. в. р.

Округла печатка:
Кмда І. Гал. Корпуса.
За точність
Дівер, поруч. в. р.

За згідність з оригіналом:
Близнюк,
директор канцелярії.
11/5, 1921.

Нарочно наводжу оригінальний відпис, щоби і невірні Томи пізнали катастрофальне положення галицької армії в ті часи, коли вона заключила з Денікіном завішення збруї. Наша армія вже не була боєздатною. Тиф був би винищив її до решти, а колиб що й осталося при живих, то добиливб ще денікінці чи большевики: Хай же це мають на увазі ті, що критикують те, чого не знають, і роблять тим незаслужену і велику кривду геройській галицькій армії.

Др. В. Кладницький, отаман У. Г. А., тепер в Филадельфії, Па.

ВІДКРИТТЯ НАРОДНОГО ДОМУ В УЖГОРОДІ.

Дня 7. жовтня відсвяткувало товариство „Просвіта" відкриття „Народного Дому" в Ужгороді. Дім гарний, великий, в ньому власний кінотеатр. Свято розпочалося вже в суботу популодним першою виставою в кіні, а вечером концертом, на якому деклямував між иншими бувший посол Остапчук. В неділю відбувся масовий похід улицями міста, посвячення, а опісля святочна академія. По академії відіграно в міському театрі „Марусю Богуславку". В святі брали участь величезні маси селян, виказуючи велике занятересования.

На жаль, „Просвіта", яка завдяки пожертві д-ра Брашайка здобулася на побудованя своєї домівки, не зовсім сповнне свою задачу. До нині видання її виходять не фонетичним правописом, що є великою перешкодою на дорозі національного відродження Закарпаття, а також у боротьбі за українське шкільництво проти чехізації „Просвіта" за весь час не здобулася на рішучий протест. Тому й масової демонстрації 7. жовтня не обернено в демонстрацію за національні і культурні права Закарпаття.

Варта зазначити, що ужгородські Чехи в святі демонстративно не взяли ніякої участи, зазначуючи в той спосіб своє неприхильне відношення до культурних змагань українського народу.

в. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість.)

(41)

Вона сіла на його коліна. Одною рукою обіймила за шию, другою гладила полід бороду.

— Як би козаки вбили тебе, то я того не пережила би. Випусти його, щоби козаки не мали причини за него мститися.

— Та вже пущу. Пущу його. Ходім спати.

— Ні! Пусти зараз, а ні, то я буду боятися спати.

— Алеж тепер пізно. Ніщо не шкодить, як в темници проспиться до рана.

— На голій земли!

— Він козак. Привик до таких гараздів.

— Забожися, що досвіта випустиш його.

— Як кажу, то зроблю. Ходи!

— Але памятай. Як досвіта не буде вільний, то ти до мене більше не приступай!

Коли рано Чаплінські від неї відходив, вона ще раз пригадала йому, що з ночи прирік був. Підстароста не велику мав охоту вволити волю жінки. Але коли почув, що купи козацьких своєвольців справді збираються навкруги Чигирина, щоби Хмельницького вибрати з вязниці, або піместити його смерть, дав приказ випустити вязня. Хмельницький пішов просто до хати, де його обскочили врадувані діти. Вість, що він вільний, зараз рознеслася по місті і одни за другими стали до него сходитися його приятелі. Хмельницький запросив товаришів до окремої комнати. Між товаришами був також старий козак Богун, котрий організував заїзд на Чаплінського.

— Богу дякувати, — сказав до сотника, — що вже не потребуємо тебе вирубувати з темници. Вже призбирана така сила, що можемо одночасно вдарити на Суботів і на двір Чаплінського в Чигирині. Як би скрився в замку, то й замок добудемо.

Богун став пояснятн, як то він загадав усе те зробити. Хмельницький все те вислухав уважно, не перебиваючи, і коли Богун скінчив, промовив:

— Спасибі, товариші, за вашу готовість дати мені поміч; за те, що ви вашими шаблями рішилися повернути мені моє добро. Але з тої вашої помочи не гадаю користати і користати не буду. Ваші шаблі нехай лишаться в піхвах, бо вони наробили би більше шкоди ніж користи. Забудьте про те, що мені сталося, і балакайте про що инше.

— Лишиш своє добро в зубах чорта? — Богун спитав з докором. — Пусте, добро. Але даш подоптати собі твоє право? Будеш терпіти нарузі і упокорюнне? Не заплатиш за зуб зубом?

— Я, товариші, не буду воювати за моє добро, за моє право і, покищо, не буду мститися, бо мені не вільно. Я втратив право боротися за мою власну кривду, втратив право до моєї особистого щастя. Я сі права втратив, бо я взяв на себе инший обовязок і моя честь каже мені вперед зробити ту иншу роботу...

Хмельницький говорив поволи, важко дишучи. Всі слухали мовчки, не розуміючи його.

— Коли я почув, що мій двір в руках Чаплінського, — сотник тягнув далі, — коли вчув, що Чаплінські звінчався з Оленою, в моїй груди загуло пекло. В моїй голові перехрещувалися, клубилися ріжні думки, а оконечною ціллю всіх тих думок була пімста і намір бодай відбити Олену. Не богато хибувало і я бувби зробив щось дуже неровважного, що й вас бувби втягнув у танець, по котрім булоби прийшло каяніе, але запізно... На мое і на ваше щасте той Чаплінські, дай йому Боже, за те між червівців...

— І між колюк в бік! — доклав хтось.

— Не годиться благословити кольками чоловіка, котрий всім нам зробив прислугу. Отже на наше щасте Чаплінські вкинув мене в темницю. На голій, вогкій і зимній земли я отямився. Я став назад давний Богдан Хмельницький. Чи то не сміх, подумав я собі, виганяти одного Ляха з одного хутора тоді, коли я загадав усіх Ляхів вигнати з цілої України? Чи мені, чи всім нам личить, чи вільно нам вибною за кривду одного ударемнити війну за волю України? Чи не в моїх руках всі нитки заговора? Чи замість довести діло до кінця, мені воювати за бабу, хоч її втрата, то неначе вирваний з моєї груди шмат мого серця? Чи ви, товариші, може инакше думаете?

— І мені приходили такі думки, — замітив Богун. — Але не ялося такого товариша лишити без помочи в його цевався, що війна Хмельницького-щастю. Впрочім, я не сумнівся з Чаплінським буде іскрою, киненою в бочку пороху. Я не сумнівався, що наш заїзд за кривду Хмельницького буде початком повстання цілої України за кривди всіх.

— І се нас та Україну зарізголови! — Хмельницький відповів. — Ми ще не готові.

— Чому не готові? — перебив хтось. — Всі козаки готові рушити, куди прикажемо. Всі хлопи, скоро повстане козацтво, готово кинутися на шляхту і перебити її. Козаки і хлопи нарікають, що ми воловодимо.

— А ви мабуть між собою наріжаєте на мене, що я водоводжу, — замітив Хмельницький.

— Таки так, — потвердив Нечай, хоч суджений донськи Хмельницького.

— Адже я вам все казав і ще раз кажу: Здержуйте людий від передчасного вибуху. Хоч у нас вже майже всьо готове, то ще не готова спілка з Татарами. Сам хан ще не рішився, бо ще не бачив документів, що Польща важить на Крим. Ті документи я йому покажу і він поміч дасть. Без чужої помочи не зачинаймо, бо повстанне сміючитьея так, як скінчилося повстанне Острянина. Чужа поміч необхідна бодай з початку. Потому, може й самі дамо собі раду.

— Як на ту поміч будемо довго ждати, то козацтво не видержить, — замітив Золотаренко — вибухне і нещастя готове.

— Тепер вже скорше піде. Я свою роботу зроблю скорше, як я гадав, бо мені і нам вісю помагає Чаплінський. Ді сей пори робота йшла мені пиняно, бо я з усім мусів таїтися. Тепер неодно можу робити явно, будьтоби організуючи заїзд на Чаплінського... Чи ви знаєте, до чого я додумався, сидячи в темници? Чи знаєте, яку Чаплінські прислугу зробив нам і Україні, кривдячи мене? Ляхи не повірять, що я організую повстанне. Як повстанне вибухне, то вони похопляться аж тоді, коли вже буде запізно. Я буду за Суботів правуватися в суді, в сеймі і у короля. Чи увірить хто, що Хмельницький організує повстанне проти Польщі, коли правується за маєтний кутір?

(Дальше буде).

Народ хай Голгофту перейде,
Тоді ми будем вільні.

Ми лицарі без жаху і без смерти,
Ми здолаємо Польщі встанем без ваги,
І мусим кровно волю перемерти,
Розкрути засуд смерти, вашу, боги.

Не камінйте на нїмих могилах,
І на руїнах слів не длить безцільно.
Нехай кров помсти гряв вам у жилах;
Най пісні ваша томонить весільно.

Горіло небо і гримати грали;
Останній стрїл дзвонив у грудь землі.
Ворог палив — а наші край кидали.

UKRAINIAN NATIONAL ANTHEM.

Ще не вмерла Україна і слава і воля!
Ще нам, браття молоді, усміхнеться доля!
Згинуть наші вороженьки, як роса на сонці,
Запанує і ми, браття, у своїй сторонці.
Душу, тіло ми положим за нашу свободу!
І покажем, що ми, браття, козацького роду!

Ukraina has not perished, nor freedom, nor glory,
Fate will beckon to us, brethren, and drive hence our worry.
All our foes will fall asunder, like dew from sun shelters.
We shall be ourselves the masters of our native shelters.
Soul and body we'll surrender for freedom's weal,
And we'll show we are descendants of the Kozaks' steel.

Translated by Waldimir Semenyna,
Paterson, N. J., (Oct. 28, 1928)

У ЛИСТОПАДОВІ ДНІ

Як ми обняли владу в Дрогобичі і Бориславі.

На горі мов на сторожі цілого повіту розложилось старе місто Дрогобич. Ранок, хоч холодний, але лагідний. Куди глянеш кругом себе, очі любуються довгим ланцюхом побільших гір, Карпат, яких верхи осьолочує ранішне сонце, кидаючи свій луч на десятки тисяч вежі нафтових шахт місточка Борислава, де як день так ніч клекотять і пищать машини, добуваючи із нутра землі найбільші богатства нашої землі.

Якось чудно гомонять сьогодня фабричні гудки, а на місті видно якісь веселіші лиця робітників, що вертають із нічної праці у фабриках чи з копальні соли. Сама природа вже з ранку наділила всі українські серця якоюсь таємною, невисказаною радістю. А за кілька годин рознеслась радісна вістка і з уст до уст блискавково полетіла по цілім повіті, що Австрія розпалась, а Українська Національна Рада у Львові проголосила Західно-Українську Республіку із закликом до всіх українських громадян, організуватись у боєві ряди і перебирати владу на нашій землі у свої руки.

Всі радіі і веселі. Кождий мов відродився до нового життя. Забувалось і найбільше горе. Щезли сльози і з лиця тих, котрі втратили своїх рідних у світовій війні. А найбільше раділи старі, сиво-волосі батьки і матері, котрі на сю радісну вістку здрігались і мов від сильного грому у бурі хрестились і молячись питали: „Що? — Вже нема Австрії? — Україна настала? — Славаж Тобі, Господи! — вже досить напилися нашої крови Ляхи та Жиди!"

До Українського Народного Дому при Стрийській улиці зійшлося всьо найкраще громадянство на нараду, щоб як найскорше перебрати всі у-ряди у свої руки, бо і Поляків тут немало, і вже починають рухатись. Внедовзі прийшов командант повітової станиці австрійської жандармерії. Опинний із кількома жандармами Українцями, заявляючи, що вже перебрали станицю у свої руки. Се була радісна вістка, бо тепер все пішло нам краще і скорше.

З далека вже дався чути радісний спів народних пісень, се наїздкали селяне з побліських сіл із жінками і синами, дехто верхом на конях, всі в товаристві своїх священиків і учителів, прибрані у жовто-сині ленти, чи із прапорами у руці входили до Українського Народного Дому. Вкоротці всі комнати, дво-поверхового будинку заповнились.

Між нами було бувших жовнірів австрійської армії, всього кільканайцять разом із кількома жандармами й офіцирами. Були вони на відпустці, чи то у службі в місті.

Мені якраз кінчилась відпустка по повороті з російського полону і я вже готовився до відзиду, бо за кілька днів мав зголоситися у своїм полку в Ярославі. А тепер чувся я щасливий і радий, що свято Першого Листопада застало мене у рідній місті. По виготовленю списків присутних мущин і що призначенню їх у боєві відділи, ми всі зійшлись до більшої галі і тут старенький сивий священик із дрогобицького повіту провів присягу. Його голос дріжав, очи ясніли і було видно у них сльози із зворушення і радости.

Узброївшись у кріси і револьвери, під командою старшини жандармерії (опісля четаря Укр. Держ. Жандармерії) Окопного й уставившись у чвірки, рушили ми в похід із піснею на устах у найбільш небезпечний пункт міста, близько малого двіриа, до австрійської касарні і магазинів („Депо") при ул. Трускавецькій, якої берегли головно мадярські жовніри. Візвавши їх команданта і пояснивши, в чім діло, Мадяри приняли сю вістку недовірливо, бо вже раньше малий турток Поляків старався захопити сей пункт, але вони відмовились. Та тепер, бачучи кріси на наших плечах, повірили і ми все перебрали у свої руки та поставили свою охорону. Мадяри сейчас відійшли без оружа із порожними наплечниками, де очи їх несли. Тільки питали, чи підуть залізницею у свої сторони.

Рівночасно заняли ми малий двірець. Опісля, розділивши на малі відділи, вернули в місто і перебрали інші у-станови у свої руки, також і головний дарець.

Та жаль серце розривав, що містечко Борислав заняли Поляки під проводом легіонів, котрі там зійшлись із Дрогобича і цілого повіту, а тим більше, що у копальнях бориславських працювало близько 20,000 самих Мазурів із західної Галичини. Тому наша сила поки-що була там і тут замала, щоб піти зараз дальше. Поляки і там розоружили бившим австрійських жовнірів і забрали всяке військове добро. Та се їм не помогло, бо у нас в Дрогобичі поспішно ставали все нові боєві сотні і ми вже заняли цілий повіт, крім Борислава. Поляки були окружені довкола і наші стежі заходили під Борислав. Вже йде перестрілка. З Борислава нікого не випускається, ані не впускається до нього. Ані один селянин із поблизького села не везе нічого до Борислава на продаж. Через кілька тижнів держали ми їх так в облозі. Та Ляхи не в силі були довше вдержатись, бо зіли все, що мали і зрабували, і прийшлося їм ночами малими гуртками ми поодинко втікати до поблизького ліса, а відтак дальше, куди очі несли. Одної темної листопадової ночі, будучи на стежі з кількома стрільцями на розпорожі головного шляху Дрогобич—Борислав, побачили ми якусь людину, котра скоряк кроком іде в нашу сторону. А коли прийшла ближче нас, ми заступили ій дорогу, готові кождої хвилі до стрілу. Роздався приказ: „Стій! Хто йде?" — „Я, прошеї панів, ідем за хлібеєм до мяста". — „Чекай, пташку, почекаймо". Обдумав я собі, побачимо". Обшукавши верхні кишені, чи не знайду зброї, я вже був певен, що не має, та впала мені гадка заглянути ще у спідну блюзку. Тут і знайшов завинений у хустку під пахою гострий австрійський багнет. Сейчас ми його відставили до тимчасової військової управи до Народного Дому, де виявили в чім діло і відійшли знова до служби, одержавши по 8 набоїв і начіпні папіросок „драмків". Опісля „ми довідалися, що се був розвідчик легіонерів польських із Борислава. Що дальше з ним сталося, не знаю. За кілька днів наші частини під охороною тягарових авт з кількома машиновими крісами під проводом ст. десятника Кішка увійшли в Борислав. По короткій перестрілці Ляхи, кидаючи зброю, розбіглись у різні сторони, а польські робітники-зайди цілий тиждень відіздяали з жінками і дітьми та. з порожними руками на свою „ойчизну".

Володимир Кущір, десятник У. Г. А., тепер в Джерзи Сіті, Н. Дж.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

На читальню в селі Воробіївка, пов. Тернопіль.

В суботу, 20 жовтня 1928., відбулось в українській гали на „Савт" в Филадельфії представлення „Воєнна любов" і баль. Доход з цього підприємства призначений на читальню в селі Воробіївці, пов. Тернопіль. Так представлення, як і баль відбувись незвичайно гарно. Гості були задоволені і з грн аматорів і з обслуги підчас балю а цілий вечір виглядав більш на якесь родинне свято, ніж на громадянське підприємство.

Чистий дохід виносив $63.80, які вислано на руки виділу читальні в селі Воробіївці, пов. Тернопіль.

—o—

ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

На Народний Дім в Пилі Семушівський.

Подаю слідуюче справозданне зі збірки на Народний Дім рідного села Пила Семушівська, повіт Сянок, Галичина. Зложили слідуючі жертводавці: Михайло Гірняк з Перт Амбой 10 дол., Іван Морозко з Трентон 10 дол., Іван Олександрович з Трентон 2 дол., Михайло Максимів з Трентон 4 дол., Іван Когут з Трентон 1 дол., Стефан Симук з Трентон 1 дол. Разом зложили $25.

Дорогі Браття-Семушівці!

Я посилаю на початок лише $25, але маю повну надію, що Ви подасьте братню руку по мочи, і в короткім часі вишлете більшу суму. Я не думаю, щоби хто з Вас, Браття Семушівці, відказався подати руну помочи на таке гуманне і взнесле діло. Жертви прошу, посилати на мою адресу: Іван Морозко, 827 Lamberton St., Trenton, N. J.

Всі жертви будуть поміщені в „Свободі".

Іван Морозко.

ДАЛЬШІ РОЗВЯЗУВАННЯ „ЛУГІВ".

З Бурштинщини довідомляють, що там ідуть дальші розвязування „Лугів". На днях розвязано „Луг" у Бурштинчах. Причина розвязання та сама, що в инших повітах, себто мнимі військові вправи. Зновуж з Городенщини повідомляють, що городенське старостве завісило діяльність обох „Лугів" у Серафинцях, нібито з причини, що Луги не брали участи на гашенню пожару.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ЯКОЮ ПАРТІЄЮ ГОЛОСУВАТИ?

Пригадаймо часи, коли наші брати на рідних землях боронили свої землі від ворогів. Це було на укінченню світової війни, коли на всіх землях України зводилася крівава визвольна боротьба, а **в Америці старалися допомогти нашим братам не так матеріяльно, як політично.** Тоді у Злучених Державах при владі була Демократична Партія. Ми зверталися до видатних і впливових діячів тієї партії та до президента Вилсона, щоби Злучені Держави сказали своє рішаюче слово в обороні права українського народу на свою власну державу. **Замість допомоги від демократичної адміністрації, Українці зустріли лише гарні обіцянки.** А на ділі **громадяне Злучених Держав, у мундурах польської галерської армії, завойовували Галичину для Поляків.**

На Великій Україні за допомогою антанти, союзників Америки, **армія російського чорносотенного офіцирства під проводом Денікіна нищила українську республіку.** Все це було, коли не при активній, то при моральній співучасти Злучених Держав, за політику яких відповідала тоді Демократична Партія.

Велика Україна купила в Парижі в 1919 році для свого народу, для своєї армії медичне майно американської армії. Заплатила за те майно готівкою 200,000 долярів, а **представники Злучених Держав перешкодили те майно перевезти на Україну. Сотки тисяч нашого народу гинуло від хорьб, а куплені Україною медикаменти гнили в Парижі.**

Огголосивши 14 пойнтами президента Вилсона право народів на свою власну державу, було в 1923 році, вже підчас большевицького панування, мостійність лише Польщі та Фінляндії. Це ті народи, яких державність вже признала сама революційна Росія. Це в 1920 році **секретар стейту Колбі видав публичну заяву, що Америка не признає подїлу Росії,** себто вона **не признає самостійности України,** Литви, Латвії, Естонії та кавказких народів. Тоді ці держави протестували проти такої заяви Злучених Держав. Про це в свій час писала преса.

Лише коли прийшла до влади в Республиканська Партія, **Злучені Держави негайно признали самостійність Литви,** Латвії, Естонії та Грузії. Америка під проводом Республиканської Партії не визнала Версальського миру та Ліги Націй, що забезпечують сучасні кордони Польщі, але вже Демократична Партія була творцем Ліги Націй та співтворцем Версальського миру.

Тепер Республиканська Партія виставила кандидатом на становище **президента Злучених Держав Герберта Гувера.** Це людина надзвичайно великих організаційних здібностей, людина, що обїхала увесь світ, що в рїжних сторонах світа своїм організаційним геніем наладжувала майнерську промисловість.

В повоєнні часи, коли страшна руїна й голод охопили всю Европу, а в тім числі й наші батьківські землі, Герберт Гувер стояв на чолі американської допомогової організації, **що рятувала й українських голодних дітей від голоду.** Про працю Гуверовської організації в Галичині свідчать десятки тисяч підписів вдячних українських дітей та численні подяки, надіслані йому від українських греко-католицьких парохій та рїжних організацій.

На Великій Україні організація Герберта Гувера врятувала від голодної смерти десятки мілионів нашого народу. Це було в 1923 році, вже підчас большевицького панування.

Герберт Гувер безпосередно від своїх близьких помічників та приятелів, що переводили допомогову акцію і на українських землях, має інформації про тамошне становище наших братів. **Для нього український нарід не є тим самим, що Поляки, чи Москалі.** Він знає, що це є цілком окремий нарід, що посідає величені простори багатющої землі. Тому він скорше, ніж хто инший, зрозуміє прагнення й жадання українського народу.

Коли під його проводом Злучені Держави у відповідну хвилю не допоможуть українському народови в боротьбі за власну державу, то напевно вони вже не повторять фатальної помилки з часів демократичної адміністрації. **Герберт Гувер як президент — це гарантія, що Злучені Держави не виступлять активно проти боротьби українського народу за свою власну державу.**

Ось ті факти, які змушують Українців по похожденню, що бажають добра своїому народови, голосувати за Республиканською Партією, за Гербертом Гувером.

Калина Лисюк, Ню Йорк, Н. Й.

—o—

ГОЛОС ЗА ГУВЕРОМ.

DEAR EDITOR:

In reply to your recent editorial for stating why we should vote for one or the other candidate, I would like to say my word. Some people say we should vote for Al Smith because he is a good man. But could Mr. Smith say that he has done as much good as Mr. Hoover has?

In Perth Amboy paper I read the following news:

"Mr. Rosenberg read a statement prepared by Warburg, saying:

"The famine work for the Ukraine, conducted under your leadership, meant the feeding of over 2,000,000 men, women and children who otherwise would have starved to death. They were not asked to what church they belonged."

Hoover replied:

"The great tasks of life-saving in which it was my privilege to have a part with you are, thank God, things of the past, and today we look at a more hopeful world.

"The disaster of the war is behind us. Today we have but one problem before us — to bring up those who lag in the great march of progress to the front ranks — for we are all marching.

"I should like only to add that this great relief work in which the lives of tens of millions were preserved was only possible by the whole-hearted generosity of my countrymen and women, who always respond to the call of need without regard to nationality or religion."

I would like you to print this also in our paper in English so that those who do not read Ukrainian may be able to read it.

When I read this, I had to remind myself what the last Democratic president, Woodrow Wilson, has done to the country from which we came. While Mr. Hoover was feeding millions of men, women and children, Mr. Wilson was denying them the right to be free.

Perth Amboy, N. J., Oct. 26.

An American Citizen of Ukrainian origin.

—o—

НЕ ДБАЙМО ПРО ГОНОРИ, А БІЛЬШЕ ПРО СПРАВУ.

В нас в Шикаго рішено відзначити одно спільне великє Листопадове Свято. Вибрано Комітет, а мене поставили на місторпредсідателя.

Я згодився взяти уряд, але був за тим, як і другі, щоби мен комітету не подавати в оголошеннях. А тут бачу, що в „Свободі" проголошено моє ім'я і других.

Я противний тому. Бо таке поступование загальній справі не помагає. У нас є терті, одні не зносять других і коли прочитають яке ненавистне їм імя, вже навіть на концерт чи свято не йдуть з ненависти до особи. Це нерозумне поступование, але що з того, коли в нас зачинають чимраз більше бавитися в рїжні церемонїяли, а менше дбають про те, щоби з таких свят була властива користь. А така користь буде тоді, коли такі свята принесуть добрий дохід для інвалідів. Це є попри заховання доброї світлої традиції найважніше завдання листопадових свят. Хто на них не збере для інвалідів, той гідно не святкує. Бо тут не так треба данахид чи гарних слів як діл у вид грошевих збірок на допомогу інвалідам.

Гриць Сеньв,
Шикаго, Ілл.

ОБУВА В СТАРИНУ.

Вже в старинних часах була рїжна, більше або менше скомпліковна мода обуви, черевиків. Лише зі старорим-ських черевиків захова-лося більше як 130 взорів черевиків, згл. сандалів із найрїжнішими прикрасами. Також у старинному Сході любувалися в модних черевиках. Дуже гарні і елегантні черевики носили старинні Гебрайці. Одна мода їх черевиків була дійсно оригінальна. Спереду на кінці черевиків носили Гебрайці малесенькі дзвіночки, що підчас ходу дзвонили, а на підошві була прикріплена металева плитка, на якій молоді люде вмішували портрет своєї любки і її імя, а саме так, що той образ за кождим кроком відбивався на піску.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

НАЙБІЛЬШИЙ У СВІТІ ЕКОНОМІСТ, ОРГАНІЗАТОР, АДМІНІСТРАТОР ТА ГУМАНІСТ

HERBERT HOOVER

KANDIDATE FOR PRESIDENT OF THE UNITED STATES.

ХТО ХОЧЕ **УНИКНУТИ ЕКОНОМІЧНОЇ КРІЗИ В СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ НА ЧОЛІ ДЕРЖАВИ СТАВ НАЙБІЛЬШИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ТА ЕКОНОМІЧНИЙ ДІЯЧ ВСЬОГО СВІТУ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ СПОЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ РОСЛИ ТА СКРІПЛЮВАЛИСЯ ЕКОНОМІЧНО И ПОЛІТИЧНО,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ САМОМУ И ЙОГО РОДИНІ НЕ ГОЛОДУВАТИ ВІД БЕЗРОБІТТЯ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ НА ЧОЛІ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ БУЛА ЛЮДИНА, ЩО ДОБРЕ ЗНАЄ МІЖНАРОДНЕ ЖИТТЯ ВЗАГАЛІ ТА ЗОКРЕМА ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ СПОЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ АКТИВНО НЕ ПЕРЕШКОДЖАЛИ УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДОВІ В ЙОГО БОРОТЬБІ ЗА ВЛАСНУ ДЕРЖАВУ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ПОЧУВАЄТЬСЯ **ДО ОБОВЯЗКУ ВІДДЯЧИТИ ВЕЛИКОМУ ЧОЛОВІКОВІ, ЩО ВРЯТУВАВ МІЛЬОНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ И ДІТЕЙ ВІД ГОЛОДОВОЇ СМЕРТИ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО **ВІРИТЬ ЛИШЕ ФАКТАМ, А НЕ ОБІЦЯНКАМ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЛИШЕ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ **СПОКІЙНОГО ПРОЦВІТАННЯ СПОЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ТА ПІДНЕСЕННЯ ДОБРОБУТУ ПРАЦЮЮЧОГО НАРОДУ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО НЕ ХОЧЕ **РИЗИКУВАТИ В ІМЯ НЕВІДОМИХ ЕКСПЕРИМЕНТІВ СВОЇМ ДОБРОБУТОМ, ДОБРОБУТОМ СВОЄЇ РОДИНИ ТА ВСІЄЇ ДЕРЖАВИ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЛИШЕ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

ХТО ХОЧЕ, **ЩОБИ НА ЧОЛІ ДЕРЖАВИ БУЛА ЛЮДИНА ДІЛА, ЛЮДИНА ПРАКТИЧНОГО РОЗУМУ И ВЕЛИКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ПРАКТИКИ,** ТОЙ БУДЕ ГОЛОСУВАТИ ЗА ГЕРБЕРТОМ ГУВЕРОМ.

UKRAINIAN DEVISION OF HERBERT HOOVER HEADQUARTERS CAMPAIGN, NEW YORK.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ.

Протестаційне віче.

Протестаційне й організаційне віче.

Заходом Українсько-Американського Клюбу в неділю, дня 14-го жовтня с. р., о год. 3-ій пополудні, відбулося в Українській Галі при Стейт стр. протестаційне й організаційне віче, на якім головним бесідником був д-р Л. Мишуга.

Віче отворив голова клюбу гр. Іван Ваверчак, пояснюючи ціль і програму віча, причім заявив, що він є перешкоджений і не може проводити зборами до кінця, тому на його місце вибрано гр. П. Щуцького, а на секретарів покликано гр. М. Чумера й І. Пацина. Реферат про місцеву організацію, себто про зєднанє всіх Українців нашої громади, виголосив гр. Йосиф Буката, вказуючи на значіння і силу зорганізованої громади, причім подав плян, після якого вже пороблені перші кроки в організації громади.

Потім промовляв д-р Л. Мишуга. Бесідник змалював живими словами вірний страшний образ ляцьких судів, які відбувалися й відбуваються на західно-українських землях над всіми тими, що не хочуть погодитися з ляцькими насильствами і готуються до нової оружної розправи.

Згадуючи про той революційний елемент, бесідник обговорив послідний засуд смерти, виданий на невинних: Атаманчука і Вербицького.

Вкінці згадав бесідник про протестаційні віча, які Українці всюди улаштовували і звідки висилали протести до ріжних держав. Ці віча принесли велику користь, бо їх протести розійшлися по світі і змусили польські уряди розглянути наново справу.

Потім Вол. Ваверчак, місцевий український адвокат, перечитав (по англійськи) виготовлені протестаційні резолюції, вистосувані до Ліги Народів у Швайцарії, і до Вашінгтону до секретаря Келога. Д-р Мишуга пояснив їх зміст по українськи.

Про Українську Військову Організацію говорив гр. И. Буката, заохочуючи присутних ставати в члени тої одної під цю пору для нас найважнійшої організації. Вступати в члени можна чи то явно (під своїм іменем) чи скрито (під псевдонімом).

Гром. Дембіцький заохотив присутних короткими але щирими словами до злуки в одну, сильну духом пертамбоську громаду.

Юлія Романець, членица шкільного тов. „Луг", відекламувала відповідну до хвилі деклямацію. Потім председатель зарядив збірку на покриття коштів віча і на інвалідів. Зложили слідуючі:

П. Гаврилів 10 дол., И. Біланн 3 дол., Дембіцький 3 дол., Буката 2 дол., Демкович 2 дол.; по 1 дол.: П. Макар, І. Сташків, П. Кричківський, П. Стопень, Т. Воробель, В. Козак, И. Голіновський, І. Мацьорох, С. Кордиян, І. Ваверчак, Г. Дячишин, Д. Вовк, А. Бажан, Ева Марко, В. Буката, К. Мельникевич, И. Швайцик, Н. Стрівка; Ів. Пачковський, Ватралъ, І. Чижик, М. Чабрак, Г. Геба, о. М. Лисяк, П. Щуцький, І. Гаврилко, П. Ходань, Д. Гойда, І. Березовський, І. Горбусь, А. Сидор, І. Гелета, Н. Пацин, В. Ваверчак; по 50 цнт.: В. Дригинич, П. Клим, Т. Гладунь, І. Козак, В. Космина, І. Бойко, М. Дячишин, А. Пацин, Чабрак, Н. Шимберко, М. Сеґіль, Г. Маслій.

Загальна сума $72.00; кошти вічеві $10.00; позістало $62,00, які вислано на призначену ціль через „Обєднанне".

Мих. Чумер,
І. Пацин, секретарі.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВІ.

НЮ ЙОРК, Н. И.

Січовики на Тов. „Просвіту" у Львові.

Не забуваючи за наше найстарше просвітне Товариство в старім краю, члени Січи ім. Б. Хмельницького зложили ти тулом членських вкладок $20, які відослано до краю через Обєднанне.

Зложили по $2: Січ ім. Б. Хмельницького, М. Близнак, І. Дусаненко, М. Максимович, Л. Мороз, В. Дроботій, В. Ярич, Т. Ярич, В. Дворчин і П. Стасюк.

Б. Близнак.

ОДИНОКА БЕЗПОСЕРЕДНА ДОРОГА ДО

ГДАНСЬКА

БЕЗ ПЕРЕСІДАННЯ

Слідуючі відїзди:

ЕСТОНІЯ . . Листопада 15.
ПОЛОНІЯ . . . Грудень 4.
ЛІТУАНІЯ . . . . Грудня 22.

По дальші інформації голосіться до місцевих агентів, або пишіть до:

BALTIC AMERICAN LINE
8 BRIDGE ST., NEW YORK, N. Y.

АМЕРИКАНСЬКА ГАЗЕТА ПРО ВИНАХІД УКРАЇНСЬКОГО АРТИСТА.

"THE NEW YORK SUN" ПРО „АРХІПЕНТУРУ".

Сими днями відбувається в салях галерії Андерсона в Нюйорку виставa українського різьбаря й маляра Олександра Архіпенка. На сій виставі виставлено теж винахід сього артиста, що лучить в собі штуку малярства й рисунку з рухом. Винахід названо Архіпентура. Нюйорська газета „Сон" посвятила виставі отсю статтю:

Applying the principles of the Einstein theory to painting, Alexander Archipenko, who has been the center of a number of artistic storms, has evolved Archipentura, which he declares is a superior form of art, containing within it the best of sculpture, since it paints energy," and which he believes may revolutionize its field.

Since 1912 he has attempted to find a means of recording actual movements in a work of art, and in the device now on display at the Anderson Gallerries, Inc., at Park avenue and Fifty-ninth streeh he believes he nas succeed.

The invention, which is dedicated to Edison and Elnstejn, consists of two rollers, over which a motor drives as many stripes of canvas, about an inch of the surface of each being visible at a time. The result is a multitude of faces in series on what seems one expanse of flat canvas, and on these are different designs, painted with a special preparation and a special air brush.

The effect is a series of paintings constantly in a state of change, one dissolving into another, with a semblance of movement.

First Showing of Invention.

This is the first showing of the invention. Mr. Archipenko plans to tour some twenty European capitals and visit Tokio with it when the Anderson Galleries exhibit ands on November 3.

The display takes less than five minutes. There are two canvases, one of which faces out into the exhibition room, while the other can be seen only by squeezing into a corner past the apologies of the painter, who says it is but a faulty trial sheet.

The finished product is framed in a metal box which leaves goodly margins for the canvas's approximately five by two and one half feet, and has also a depth of some four feet, in which the electric motor sets cogs growling.

The canvas actually on display presents twhile at rest a red line perpendicular in a wavy path of blue might be moonlight with a light blue background. The switch is turned, and this gives way to another design, with an effect like that of oil spreading on water.

What the Canvas Shows.

In turn there come a brilliant simulitude of Navajo blanket; another, different but no less striking; a lady of spanish proclivities, who wraves her arm slowly before she is flortivets out; a vender cone which grows from one side of the canvas, chasing a concave Dale of red from the other side; another lady, who becomes slender before the beholder's eyes, at the same time changing the color of her costume; a black and white checkerboard; a still life of bright flowers in a vase on a table, and on through the designs which are never still, until a final panel announces, "Dedicated to T. Edison and A. Einstein." The series then runs off backwards, and closes with what was seen at first.

Mr. Archipenko might sell one of his machines, for home use only, for between $25,000 and $50,000. There is only one, now. He has considered suggestions that it has commercial possibilities, as a new or novel advertising device, and is not averse to the idea, as he considers the modern day tendency is to link art and business.

Archipentura, its originator is careful to explain, has nothing in common with the cinema. It is a new means of painting, and is done direct by the artist, in perfect subordination to his will and creative emotions. He admits that a considerable amount of very exact mathematical calculation may be required, but says Archipentura remains an emotional creation.

Work of Creation Tedious.

The work, as he describes it, is indeed, tedious. Small studies must be made for each variation, and then these are reproduced on the canvas itself, and this takes 200 hour, despite the fact that it is done with a paint which dries as soon as it is sprayed.

In its relation to the Einstein theory, Archipentura depicts, movement, and is, according to its creator, the one method in art which is dynamic, not static, and may express the relation of time and space.

Archipenko is not yet 50 years old. He is versatile in the extreme, as the present exhibit shows, for besides the Archipentura device he has on display seventy pieces which include sculpture, painting, drawing, ceramic and mosaic specimens, the sculpture being in a variety of media.

He conducts a school at 16 West Sixty-first street, which he said when he came here in 1923 would be "the only modern art school in the world." His fame has been greatest as a sculptor. He was born in Kiev, Ukrainia, in 1881, the son of a professor of engineering in the university there, and for a while was himself destined to become an engineer.

One of the First Cubists.

When he was 16 years old, however, he decided to become an artist and has been at that since. He was one of the first of the cubists, but has by now abandoned that school, believing that while every artist should know about cubism he should not be confined to it.

He has spent time in Berlin, Paris and Moscow. He came to the United States in the belief that it was "the only country which had not become jaded by the war." He thinks New York is beautiful and says it was the inspiration afforded by this city which enabled him to perfect Archipentura through a long series of firing and frequently dull mechanical experiments.

He first worked on the idea in Paris in 1912 and produced something which did not satisfy him. In 1922 in Berlin his hope for a dynamic medium of artistic expression came under the influence of the Einstein theory, and shortly after his arrival in New York in 1923, in the atmosphere of the ever-changing city, he was able to perfect his everchanging artistic medium.

НЮ ЙОРК! БОРОТЬБА НЮ ЙОРК!

ІВАНА

ЗАЛІЗНЯКА

великого українського силача

— проти —

ЧАРЛИ ЛАПАНЕН

фінляндського чемпіона.

ГАРДІНІ проти ФОГЕЛЯ

ВЛАДЕК ЗБИШКО

— проти —

МУЗАН

ДОМІНГОЗ проти ЛУРИХА

ТКАЧЕВ проти ГАНСЕН

У ВІВТОРОК, ДНЯ 6-ГО ЛИСТОПАДА 1928 РОКУ

В СТАР КАСИНО, 107-вул. і Лексінгтон Ав., НЮ ЙОРК, Н. И

ПОЧАТОК 8.15 ВЕЧЕРОМ.

ТИКЕТИ ПО $1.00 І $2.00.

Дороговказ: Брати 3-тої Евені елевейтор до 106 вул., або до Лексінгтон Ев. собвей до 104 вул. 257-9

У ПІДЗЕМЕЛЛЯХ ВАТИКАНУ.

Недавно вибралася до римських катакомбів група італійських паломників, які впали жертвою жахливої пригоди, тому, що пустилися в підземелля без досвідченого провідника. До провідництва зголосився один з паломників. Після півгодинного побуту в підземеллі, коли паломники хотіли вернутись, показалося, що провідник перестав орієнтуватися. Почалося мандрування по коридорах і келіях, повних кістяків та трупячого заду. Свічки паломників зужилися і гасли. Ситуацію рятували нечисленні електричні лямпки, які згодом також зужилися. Прибиті жахом паломники погодилися вже з думкою страшної смерти. Вкінці один із них зауважив маленький відблиск ясного світла. Посуваючись у його напрямі, добилися вкінці помучені та знеможені голодом до забутого коридору. По залізній драбині, яка була прикріплена до одної зі стін, вилізли вони до отвору, заваленого великою каменюкою. Щойно завдяки останнім зусиллям найдужчих відвалили паломники камінь і добулися по одному на верх.

Вперед. Вперед. Назад немає вороття,
За вами шлях, повен могил і трупів,
Над вами суміший вереск чорних
Ворухів...
Там, там впереді море вільне життя.

В нього нинішнє тепер мати, Україна зветься, за неї воювати, Серце його рветься.

SURMA

СПИС ЗВІЯК ВИДАННЯ

СУМОВОГО БАЗАРУ.

1. Ще не вмерла Україна $1.00
2. За Тебе Україно 1.00
3. Верховино 1.00
4. Ніють вітри 1.00
5. Гей на Дунаї 1.00
6. В гаю зеленім 1.00
7. Скажи мені правду 1.00
8. Ой не ходи Грицю 1.00
9. Коломийка і думка 75
10. Українська Шумка 75
11. Ми Гайдамаки і Гей там на горі Січ іде 1.00
12. Там на горі сіяв бджоньки .. 1.00
13. Ой у лузі і Їхав козак за Дунай 1.00
14. Берізка 1.00
15. Місяць зійшов 1.00
16. Владико неба і землі 1.00
17. Небо і земля 1.00
18. На небі зірка 1.00
19. Не пора, не пора 1.00
20. Розлука 1.00
21. Козачок 75
22. Рак, щих, щих 75
23. На фіялка Дунаю, вальс 90
24. Зазулька, вальц на 4 руки ... 1.00
25. Вечерниці, опера, часть 1-ша 1.50
26. Вечерниці, опера, часть 2-га 1.75
27. Христос Воскрес 1.00
28. Согласно 1.25
29. Українські відгуки, вальц 75
30. Там за тихим за Дунаєм, пісня 1.00
31. Ой під гаєм зеленєньким 1.00
32. Ой піду я лугом, лугом 1.00
33. Любощі, вальц зі словами ... 1.00
34. Реве та стогне, зі словами .. 1.00
35. Заповіднє Шевченка 1.25
36. Русалка, мазурка 90
37. Як зачую коломийку, зі слов. 1.00
38. Ой чомуж я не такий, зі слов. 1.00
39. Ой видно село, пісня У. Н. С. 1.00
40. Галичанка і О Україно 1.00
41. Бог предвічний, коляда 1.00
42. Христос родився, коляда 1.25
43. Гандзя, весела танкова пісня 1.00
44. Ревуха (Ой поїхав Ревуха) .. 1.00
45. Гречаники 1.00
46. Віду собі купила 1.00
47. Весела вдова, танець 90
48. Ой вишеньки, черешеньки 1.00
49. Заручини, зі словами Жуковського 1.00
50. Українське Весілля, т. II. 1.00
51. Українське Весілля, т. II. 1.25
52. Поправини, часть І. зі слов. 1.00
53. Поправини, часть II-зі слов. 1.00
54. Заручини (польські) зі слов. 1.00
55. Хрестина Грицю, часть І. 1.00
56. Хрестини часть II. зі словами 1.00
58. Польське Весілля, зі словами, часть І. 1.00
59. Польське Весілля, зі словами, часть II 1.00
60. Во Вифлеємі (коляда) зі слов. 1.00
61. Новий подвійна збірка, зі сл. 1.50
62. Гуцулка, зі словами 1.00
63. Укр.-русский „Ту-степ" 1.00
64. Кокетка, полька 90
65. Венгерка, мадярі 1.00
66. Мутденка, полька 90
67. Марш Садовського 1.00
68. Гамалія, подвійна збірка зі сл. 1.50
69. Коблз, подвійна збірка, зі сл. 1.50
70. Пісня про Петлюру, зі слов. 1.00

(Другі приготовляються).

Крім цих маємо ще инші видання рольок з українськими піснями:

Вязнка укр. Мельодій 6356 .....$1.00
Вязанка укр. Мельодій 6357 ..... 1.00
Українські народні танці 7254 ... 75
Український Гопак 7577 75
Потпурі українських пісень 6937 95
Стоїть явір над водою, зі словами 1.00

Підтримуйте видавництво „звійок „СУРМА".

Сурма звійки зроблені з міцного паперу і не засмічують Вашого дорогого пяна. Дешеві звійки це робіть.

Замовляйте пару цегтин бажаєте, а ми вишлемо Вам С. О. Д. **Хто бере 15 звійок наразі, тому даємо одну даром.**

Замовлення посилайте на адресу:

SURMA BOOK & MUSIC CO.,
(SICHOWY BAZAR)
163 AVENUE A, NEW YORK, N. Y.
між 6. & 7. улицею.

ЗВІЙКИ „СУРМА" НА ПЯНО МОЖНА ТАКОЖ НАБУТИ В СЛІДУЮЧИХ МІСЦЯХ:

В сторі ВИСОЧАНСЬКОГО
47 Бікон Стрїт, Ньюарк, Н. Дж.

В сторі МИКИТИНА,
192 Монро Стрїт, Пасейк, Н. Дж.

В сторі А. КОНИКА,
630 Евапс Стрїт, Батлеєм, Па.

В сторі МЕРІ КОРНОВІ,
115 Емпайр Стрїт, Вілкс Беррс, Па.

В сторі ПАНЬКЕВИЧА,
935 Клінтон Стрїт, Буфало, Н. Ї.

ЗАКЛИК

до односельчан з Сівки Калуської, повіт Калуш, Галичина.

З рідного краю дійшов до нас з нашого села такий лист:

Дорогі Браття і Сестри.

Конечність примушує нас простягати до Вас руку і просити о поміч на будову народної домівки. На протязі шести літ удалось нам збудити ні сну наше темне непрозвітне село та згуртувати молодих і старших, так що нині, славити Бога, вся наша молодіж і старші гуртуються при своїх товариствах, як читальня Просвіти, кооперативна, аматорський кружок, місцевий хор, і тов. „Луг". Гарно все у нас наладналось і видавалось, що й на дальше все так гарно буде йти. Одначе, на жаль, склалось інакше. Кооперативна та читальня Просвіти місциться в старенькім громадськім будинку, а аматорський кружок давав виставу в новім будинку громадськім. Та зависне око наших сусідів сліділо зорко за відродженнем нашого села і старалося всякими переслідуваннями членів розбити. Коли ще їм не вдалось, вони взялися на інший спосіб, то є відобрали нам найважнійший чинник в культурно освітній праці села, себто велику салю, де відбувались аматорські виставн, проби хору та зібрання членів висше згаданих товариств. Кромі сего заборонили в старім будинку провадити торговлю кооперативи. Отак, наложивши руки на серце наших організацій, думали, що Сівка знова поверне до старого, знова засяне сном блаженним. Та хто раз прозрів, той не хоче темрявн. Так і ми, сказали: не завернемо з намічсного шляху так довго, поки бється серце в грудях наших. Огож ми закупили в ерекції парцелю, будівляну і постановили збудувати на ній гарний Народний Дім, як свою власну домівку. Зачали ми вже збирати матеріял на будову та страшна повінь, яка навістила наше село минувшого року, знищила більшу половину матеріялу і положила кінець нашим змаганням. Однак ми і тут не опустили рук. Баччи, що не можемо тепер власними силами здвигнути сеї нашої твердині, звертаємося отсим до Вас, дорогі браття і сестри за океаном. Поможіть нам збудувати ту освітну твердиню. Шліть свої жертви як найскорше, хай не упадає у нас охота та не вкрадається зневіра.

Очікуємо від Вас відповіді і жертв, як просимо слати на адресу: Господарсько-Споживча Спілка „Наша Будучність" Кооператива в Сівці Калуській.

За будівляний комітет:
Д. Мельник,
М. Гнатишин.

В повисшій справі односельчане, замешкалі в Асторія, Л. Ай., згуртовані при відділі 5. У. Н. С. скликали збори дня 6 жовтня 1928, на котрих зістав вибраний комітет в ціли збирання жертв. Комітет зачав свою роботу і в короткім часі зібрав вже 50 долярів між односельчанами, і тим закликає всіх родимців села Сівки, як замешкалих в Асторії так позаокольничих, щоб негайно слали свої жертви на руки нижше підписаного комітету. Імена жертводавців оголоситься в часописи. Гроші вишлемо до рідного краю.

Жертви позаокольних просимо слати на адресу:

Basil Lylak,
8 Allen St., New York, N. Y.

За комітет:
Лука Литвин,
Василь Лидак,
Йосиф Олійник.

БЕНЕШ КАНДИДАТ НА НОБЛЕВУ НАГОРОДУ.

Зі Стокгольму повідомляють, що найбільше виглядів на мирову Ноблеву нагороду в ц. р. має нібито чехословацький міністер закордонних справ Бенеш.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

ПОШУКУЮ своєї тети, замужної за Василем Паламарем, з міста Тусятин, Галичина. Тета походить з міста Яскорупа, Росія, тепер перебуває з Монтреал, Канада. Хто би про неї знав, або хто на сама, прошу зголоситися до: **МИКОЛА ЯСТРЕМСЬКИЙ, 10 Vliet St., Cohoes, N. Y.** 258-9

ПОШУКУЮ Юрка Петришин з Городенки, Галичина, в дуже важній справі. Хто би його знав, або він сам, прошу зголоситися на адресу: 258-9
DMYTRO DURBAWKA,
3836 Garvin, Detroit, Mich.

НА ПРОДАЖ ідин з двома акрами землі, дім 10 кімнат з каменя і инший три поверхи, 12 кімнат, 3 корова, 150 курий, 8 безрог. Ціна $6.000, готівкою $2.500. Голоситися до: 257-61
LUKA VOZNE,
R. D. 2, Box 88, Flemington, N. J.

АВТОМОБІЛЬ (Maxwell sedan) дуже добрий, на продаж. Ціна $135.00. Голоситися до: 257-8
PETER MARTINIUK,
682 Lexington Ave., Brooklyn, N. Y.

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання Ukrainian Art Co. і стемпованої річи. Пишіть по каталог до:
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th St., New York, N. Y.

ВИЛИКА ДЕШЕВІСТЬ
В СТЕЙТІ НЮ ДЖЕРЗИ.

Фарма при стейтовій дорозі, місцевий газ і електрика, 119 акрів, 6 ліса, 8 саду, 18 пасовиска з річкою, два 16 великих кімнат, забудования всі фармерські знаряди і трактор, 2 коні, 6 корів, 7 свиней, 300 курий, 31 гусей, 18 індиків; ся фарма 75 літ в одній родині дуже добра фарма і дуже лешева; мусить продатись по причині старости та недуги. Ціна лишень $18,500, часть готівкою. 257-9

Фарма 112 акрів, 10 акрів ліса, 3 саду, 7 виноград, решта під управою, дім 10 великих кімнат, забудования всі фармерські знаряди і трактор, 4 коні, 15 корів, 200 курий, 10 гусий, 12 індиків, 12 качок. Ціна $18,000, часть готівкою, або зможе за дім в місті.

По дальші інформації пишіть до:
LUKA VOKNE,
Box 322, Manville, N. J.

ПОШУКУЮ КІЛЬКОХ УКРАЇНЦІВ,

котрі можуть позичити $10,000 до $14,000 на перший морґеч і на добрий процент, на добру фабрику, муровані на 2 поверхи, довга 100, а широка 86 стін.

Маю 10 лотів на Новій Україні в New Jersey State, коло самої залізниці Penn Reading R. R. і Dieterp улиці. Вліи фабриці будеться виробляти Toy & Novelty Patent і другі з дерева вироби. Можете робити при будові, а по скінченю у фабриці при машинах; буде робота для хлопців і дівчат. Рівнож можете собі купити тіно хату на Новій Україні, що буде українська фіома. The Globe Service Corp. По дальші інформації голосіться або пишіть до: 156-60
В ЗАГАЄВИЧ,
30 East 7th Stret, New York, N. Y.
T. J. HRYCEY,
329 So. 4th St., Philadelphia, Pa.
ANTON ZUBRYD,
29 Waldo Ave., Jersey City, N. J.

НАВЧІТЬСЯ!
ШТУКИ НУМЕРОЛЬОҐІЇ,
легка наука для кождого.

Значіне НумерольоґІї навчить вас читати вашу минувшину, теперішність і будучність. Вашу добробуть зможіть від знання, що є в будучині. Мільони користають днесь з НумерольоґІї. Ведіння науки за малі гроші, лишень два доляри за лекцію. З замовленем прищліть день, місяць і рік ваших уродин. Адресуйте: 236—
H **NUMEROLOGY SYSTEM,**
858 Broadway, Room 200, Gary, Ind.

СТІННІ КАЛЄНДАРІ
На рік 1929
ВЖЕ ВИЙШЛИ З ДРУКУ.

Маємо на складі 50 рїжнородних календарїв на 1929 рік. Календарїом рекомендуємо українським свята означені червоними буквами.

Ціна за один календар 30 ц. з пересилкою, а 4 за долара.

Шановні Читателї і для тих, що хотять заняттся продажою календарів, висилаємо даром спис стінних календарів по гуртовій ціні. За попереднім надісланнєм $5.00 вишлемо 30 штук оказових календарів, щобисте оглянули, а описля замовляли більше число. Замовлення посилайте на адресу: 245—
UKRAINIAN BAZAR,
170 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАЙМАЄМСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
129 E. 7th STREET, NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2568

Mr. I. Knowitt "Yes, the man was wrong"